

Sari J. Vuorenoja

VAIHEITA

Kuvataiteen koulutusohjelma

2014

VAIHEITA

Vuorenoja, Sari J.
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
elokuu 2014

Ohjaaja: Kespersaks, Veiko
Sivumäärä: 17
Liitteitä:

Asiasanat: kalligrafia, italic, murre

Tämä opinnäytetyö koostuu kolmesta valokuvasta sekä laudasta. Kuvallisessa osuudessa käytettiin murteella kirjoitettua tekstiä.

Kirjallisessa osuudessa kerrottiin italic tyylistä sekä muutamasta variaatioista, Porin murteesta ja työvaiheista.

PHASES

Vuorenoja, Sari J.

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

August 2014

Supervisor: Kespersaks, Veiko

Number of pages: 15

Appendices:

Keywords: calligraphy, italic hand, dialect

This thesis consists of three photos and three planks. In the visual part was used the dialect of Pori.

The written part was told about italic hand and a few of the variation, dialect of Pori and about the work phases.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	ITALIC.....	5
2.1	Italic kirjaimisto.....	5
2.2	Perusitalic, pianaakkoset.....	7
2.3	Italicin variaatioita	8
2.3.1	Italicin kursiivi.....	9
2.3.2	Teräväkärkinen italic	9
2.3.3	Venytetty italic	10
3	PORIN MURRE.....	11
3.1	Muutamia Porin murteen erityispiirteitä.....	11
4	TEKSTIT.....	11
5	TYÖVAIHEET	12
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Haluan opinnäytetyölläni tuoda esille minulle tärkeitä asioita. Työlläni haluan osoittaa kunnioitusta juurilleni sekä kotiseutuni murteelle. Koen tärkeäksi murteiden säilymisen.

Minulle on tärkeää pitää yllä käsin kirjoittamisen taitoa sekä erityisesti kalligrafiaa. Omassa työskentelyssäni haluan tuoda sitä modernisti esille. Toivon myös saavuttavani persoonallisen ja tunnistettavan ilmaisutavan taiteen tekemiselle.

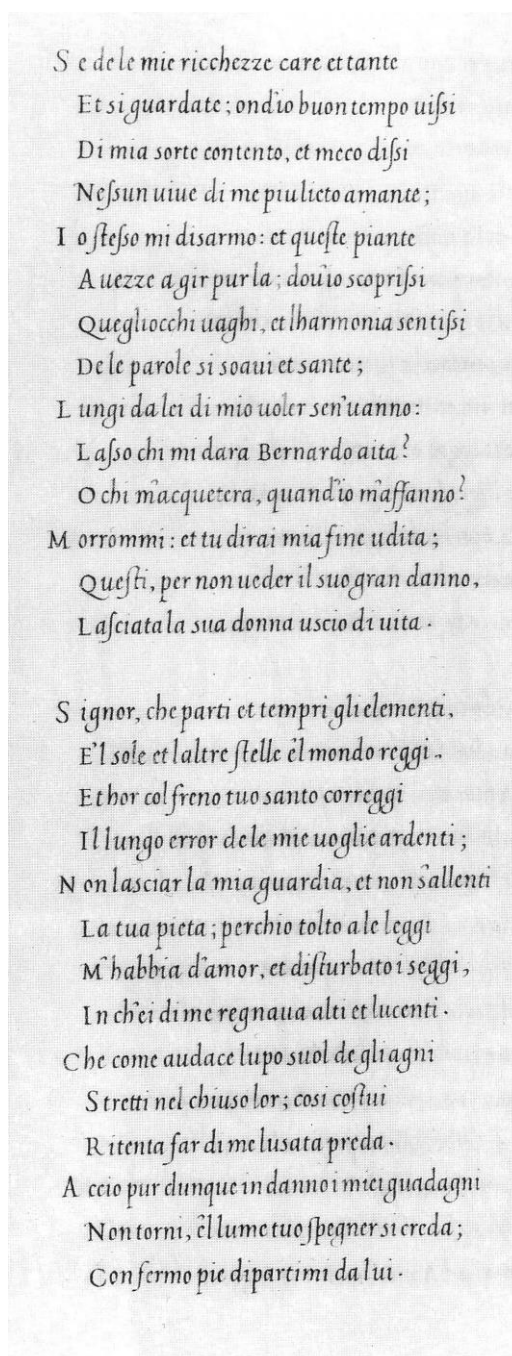
Kalligrafia on kiinnostanut minua jo nuoresta pitäen. Kansalaisopiston kurssin kautta sain innostuksen hakeutua kalligrafian peruskurssille vuonna 2002. Pitkä tie on kuljettu, että on päästy tähän pisteeseen. Opinnäytetyöni on nimeltään ”Vaiheita” ja vaikka se on henkilökohtainen, uskon että siihen voivat monet samaistua. Monenlaisia vaiheita olen kokenut matkalla tähän pisteeseen. Matka kalligrafina jatkuu ja toivon myös saavuttavani persoonallisen ja tunnistettavan ilmaisutavan taiteen tekemiselle. Nyt tuntuu hienolta, että valmistuminen kalligrafiksi on jo hyvin lähellä.

2 ITALIC

2.1 Italic kirjaimisto

Italic kehittyi renessanssiajalla Italiassa. Silloin tutkittiin ja kopioitiin vanhoja käsi- kirjoituksia. Humanistien keskuudessa arvostettiin kalligrafiaa ja kirjurien määrä lisääntyi. Näin myös kirjoittamisen taito kehittyi. Italic oli aikanaan hyötykirjoitusta ja se muotoutui kirjoittavan kirjurin mukaan. Yleisiä piirteitä kirjoitukselle ovat kapeat, pienikokoiset kirjaimet sekä tiiviit sanat. Ala- ja yläpidennykset ovat korostettuja. Kirjoitus kallistuu lievästi oikealle ja se pyritään kirjoittamaan yhdellä vedolla ja sidotaan toisiinsa ohuilla liitosviivoilla. Kirjoitus on nopeaa ja perustuu rytmiin. Aluksi italicissa käytettiin isoina alkukirjaimina roomalaisia suuraakkosia. Myöhemmin isot alkukirjaimet muotoutuivat yhtenäisiksi pienaakkosten kanssa. Kirjaimistoa kut-

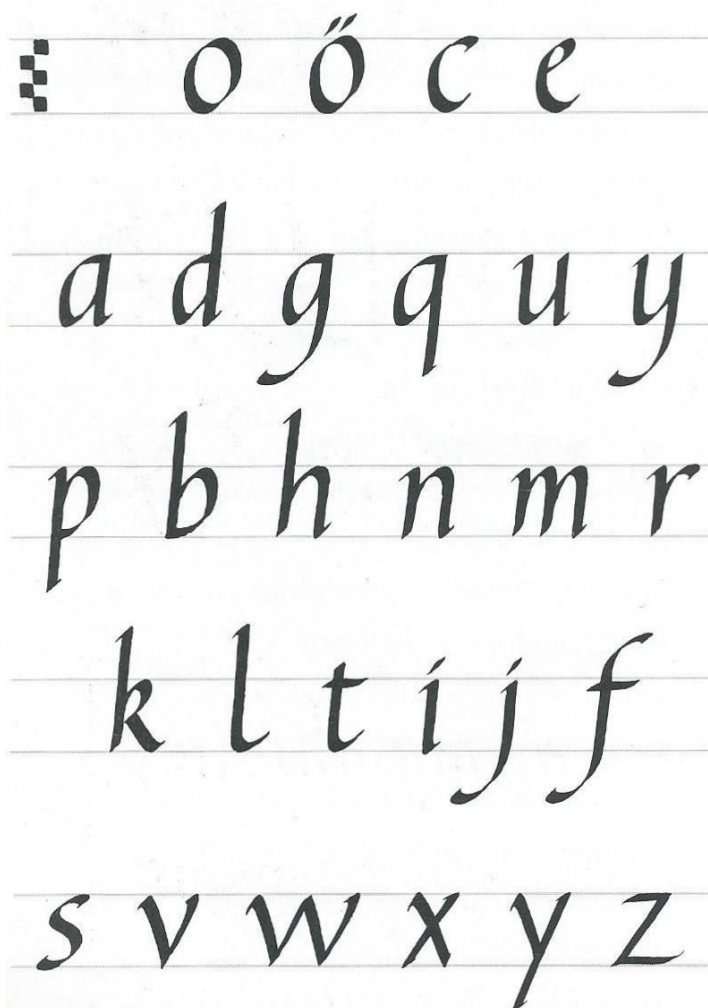
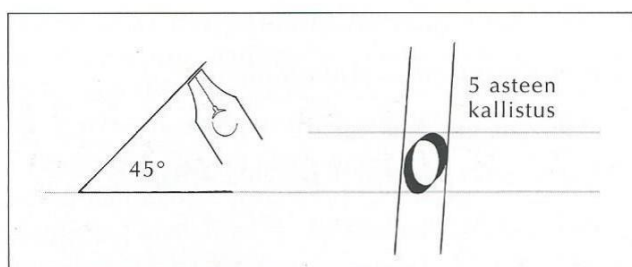
sutaan myös humanistikursiiviksi tai kansliakursiiviksi. Kansliakursiivi nimitys tulee siitä, että paavin kansliassa kirjoitettiin paljon ja kehitettiin kirjoitusta.

Kuva 1. Bembon sonetti, Italia 1543

2.2 Perusitalic, pienaakkoset

Kirjaimien x-korkeus on 5 terän leveyttä ylä- ja alapidennykset 4 terän leveyttä sekä terän kulma 45 astetta. Kirjaimien muodot perustuvat ovaalin muotoon ja kirjoitettu teksti on kallistettu 5 astetta. Kirjoitus on rytmikästä ja loogista. Kirjaimet muodostetaan suurimmaksi osaksi myötäpäivän ja vastapäivän suuntaisilla vedoilla. Kirjaimet muodostavat ”perheitä”, jotka perustuvat vetosuuntiin sekä kirjainmuotojen samankaltaisuuksiin.

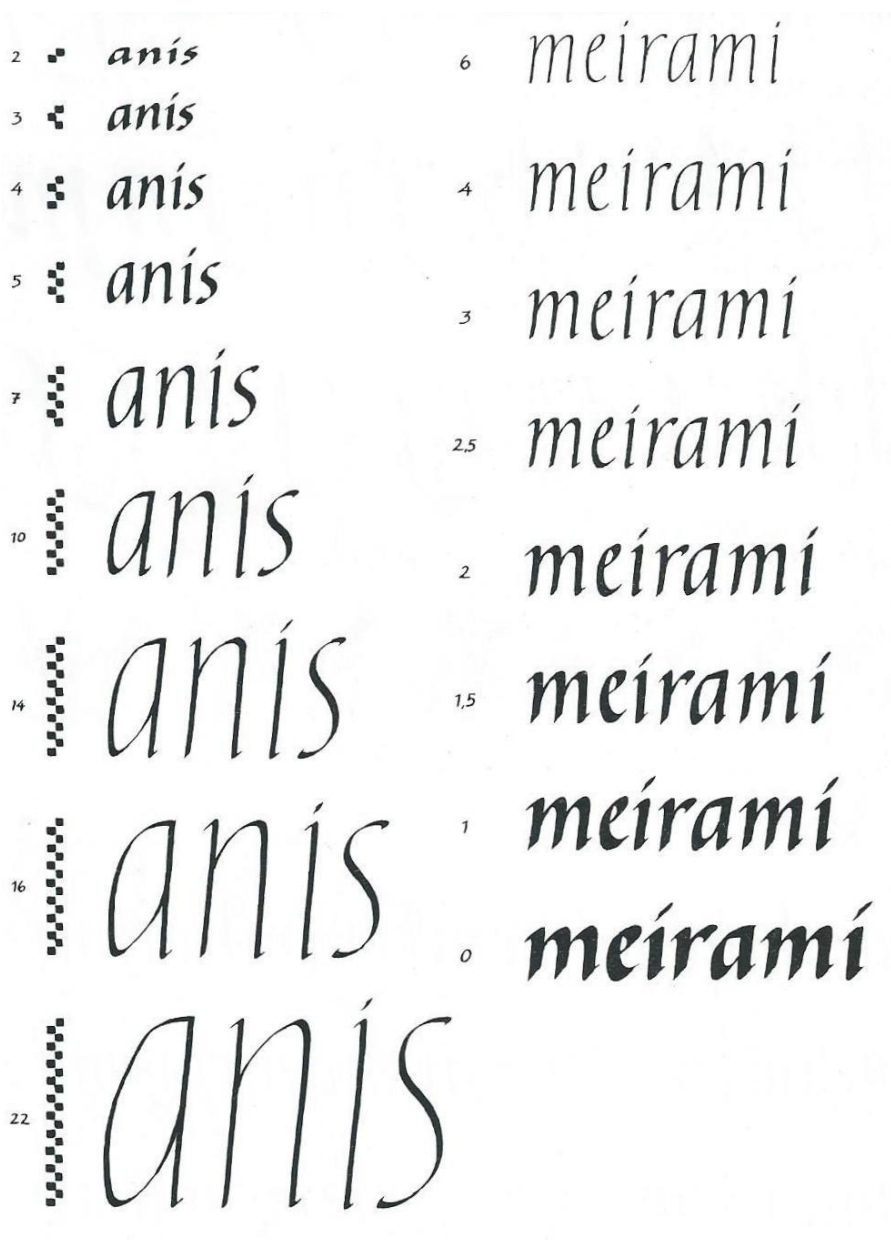

kuva 3 perusitalic

2.3 Italicin variaatioita

Italicia voi varioida melkein loputtomasti. Pienentämällä, suurentamalla, tiivistämällä jne. saadaan aikaiseksi monenlaista italic-kirjoitusta.

Korkeammissa kirjaimissa leveiden ja ohuiden viivojen vaihtelu tasoittuu ja kirjain menettää voimaansa. Variaatioissakin on hyvä pyrkiä säilyttämään italicin perusmuotoja.

kuva 3 italic variaatioita

2.3.1 Italicin kursiiwi

Kursiivi on käsialamainen ja rytmikäs sekä nopeasti kirjoitettavaa. Kirjaimet yhdistetään toisiinsa alapääteistä.

Se on samantyylinen kuin perusitalic, x-korkeus, terän kulma ja kirjoituksen kallistus ovat samat. Kursiivin kirjoittaminen sujuu kapealla terällä paremmin kuin leveällä.

kuva 4 italic kursiiwi

2.3.2 Teräväkärkinen italic

Teräväkärkisessä italicissa kirjaimet on kapeampia kuin perusitalicissa. X-korkeus, terän kulma ja kallistus ovat kuitenkin samat.

Pystyviivat ovat voimakkaita ja kirjaimet yhdistetään alapääteistä toisiinsa.

Kirjoittajan oma käsiala vaikuttaa kirjoituksen persoonallisuuteen.

Teräväkärkisessä variaatiossa on tärkeää, että tekstin luettavuus säilyy.

Mun päälliten käypi myrskyjen tie-
 Ne süinä pauhata sad
 Mi maailmassa mun vertaani lie-
 Kun lainehet kuohahtaa -
 Mut myrsky kyn uupuvi siivekäs
 Ja pauhu viihtynyt on
 Mä olen kuin nukkunut jättiläs
 Mi väsynyt taistelohon

kuva 5 teräväkärkinen italic

2.3.3 Venytetty italic

Venytyssä italicissa voidaan venyttää koko teksti tai vain joidenkin kirjaimien osia. Tässä variaatiossa ei ole sääntöjä vaan rytmikkyys ja visuaalisuus ovat avainasemassa.

Nyt painut purjehet
 Ei enää aaltoa näy
 vain hopeamaininki
 viel ulapan
 paikki käy

kuva 5 venytetty italic

3 PORIN MURRE

Porin murre kuuluu lounaisiin välimurteisiin. Näissä murteissa on piirteitä lounais- ja hämäläismurteista. Muuttoliike on vaikuttanut puhuttuun kieleen, eri murrealueilta tulevat tuovat vaikutteita mukanaan. Porin murteeseen on vaikuttanut myös ruotsin kieli. Monet Porin murre sanoista pohjautuu ruotsiin. Tyypillistä alueen murteelle on sanojen loppu –n kirjaimen katoaminen.

3.1 Muutamia Porin murteen erityispiirteitä

Puhekielessä käytetään paljon painottomia täytesanoja esim. tua, tua noi, kato, kuule, eks tiä.

D-äänteen tilalla on usein r tai puolisoinnillinen d. Ts- yhdistelmän tilalla käytetään tt, paitsi lainasanoissa ja erikoistermeissä. Pitkät vokaalit ee, oo ja öö muuttuvat iä, ua ja yy- muodoiksi. F-äänne on myös yleinen: kaffe, faneri, affen.

4 TEKSTIT

Halusin opinnäytetyöni osuuteen tekstin, joka koskettaisi minua ja toivottavasti muitakin. Kahlasin läpi Kalevalaa ja Eino Leinoa, mutta en löytänyt sopivaa.

Alkoi kypsyä ajastus tekstistä omalla murteellani. Niinpä käännyin porilaisen murrekirjailija Elina Wallinin puoleen. Neuvottelun tuloksena hän suostui kirjoittamaan tekstit.

Kirjoituksen aihepiiri muovautui sen jälkeen, kun olin valinnut kuvat, joita käytin työssäni.

Olen erittäin tyytyväinen näihin ainutlaatuisiin teksteihin. Ne herättävät minussa vieläkin uusia ajatuksia, vaikka olen tekstannut ne jo moneen kertaan.

Emmää ymmärtäny.
Et elämä menis sillai.
Ylämäki, alamäki. Tasane polku.
Nuaren ei tiänny paljo mittää.

Mist se tuli, se rauha?
Yhtäkkii mää huamasi, ettei
ajatus vaihru ennää nii nopeesti.
Miäli o seestyny.
Mun o hyvä ol.

Ketä ne sit oli, ne kaikki?
Nuaret, vanhat, miähet, naiset,
keit niit kaikkii oli. Niit o ollu paljo.
Toiset o jääny, toiset menny menojas.
Parhaat o viärel.

-Elina Wallin 2014-

5 TYÖVAIHEET

Opintojen alussa syksyllä 2009 ajattelin, että teen opinnäytetyöni muutamasta lähi-alueen majakasta. Luovuin kuitenkin aiheesta, koska se ei tuntunut motivoivan minua tarpeeksi. Jossain vaiheessa mietin Vincent van Goghia aiheeksi, koska hän on lempitaiteilijani. Tästä aiheesta luovuin, koska halusin jotain kuvitusta enkä vain pelkää tekstiä työhöni.

Mietin pitkään, miten kuvittaisin työni. Lopulta päädyin valokuvaan.

Aluksi kuvasin esittäviä kuvia, mutta ne eivät puhutelleet minua. Kuvat rajautuivat taustaksi kirjoitukselle. Päädyin käyttämään kolmea kuvaa, joissa on eniten kuvaamani kohteet meri, kivet ja vanhat laudat.

Seuraavaksi piti päättää mitä kirjoitustyyliä käyttäisin. Halusin kirjoituksen olevan soljuvaa ja valitsin italicin variaation, jossa joidenkin kirjaimien osia venytetään.

X-korkeus oli 5 terän leveyttä. Kokeilin kirjoittaa tekstiä niin, että käytin pienaakkosia ja isoja kirjaimia. Päätin kuitenkin käyttää vain pienaakkosia, koska siten teksti on sujuvampaa ja sopi mielestäni paremmin.

En ollut ennen tekstannut valokuvalle eikä minulla ollut kokemusta mitkä värit soveltuvat valokuvan pinnalle. Kokeilin guassi, akryyli- ja peiteväriä sekä Dr. Martin's bleed proof white- väriä. Dr. Martin's osoittautui parhaimmaksi.

Olin otattanut kuvista kopioita ja aloitin kokeilut niihin. Kopioon ei mikään väri tartunut hyvin ja ajattelinkin jo, että se ei tartu valokuvaankaan, mutta valokuva pinnalla väri käyttäytyi eri tavalla.

Värikokeilua valokuvapaperille

Sommittelin tekstit harjoituspaperille. Valokuvaan ei voi tehdä viivoitusta, koska kun se kumitetaan pois, pinta menee pilalle. Kokeilin kaikenlaisia paperi ja lankavirityksiä, mutta teksti oli aina vinossa. Valopöydän avulla sain tekstattua rivit suoraan.

Käytin Dr. Martin's bleed proof white väriä ja Pilot Parallel kynää. Kokeilin aluksi Mitchellin terää, mutta se ei toiminut hyvin valokuvapinnalla. Ohjaavan opettajani neuvosta tein kirjaimet vielä siveltimellä, jolloin väri vahvistui.

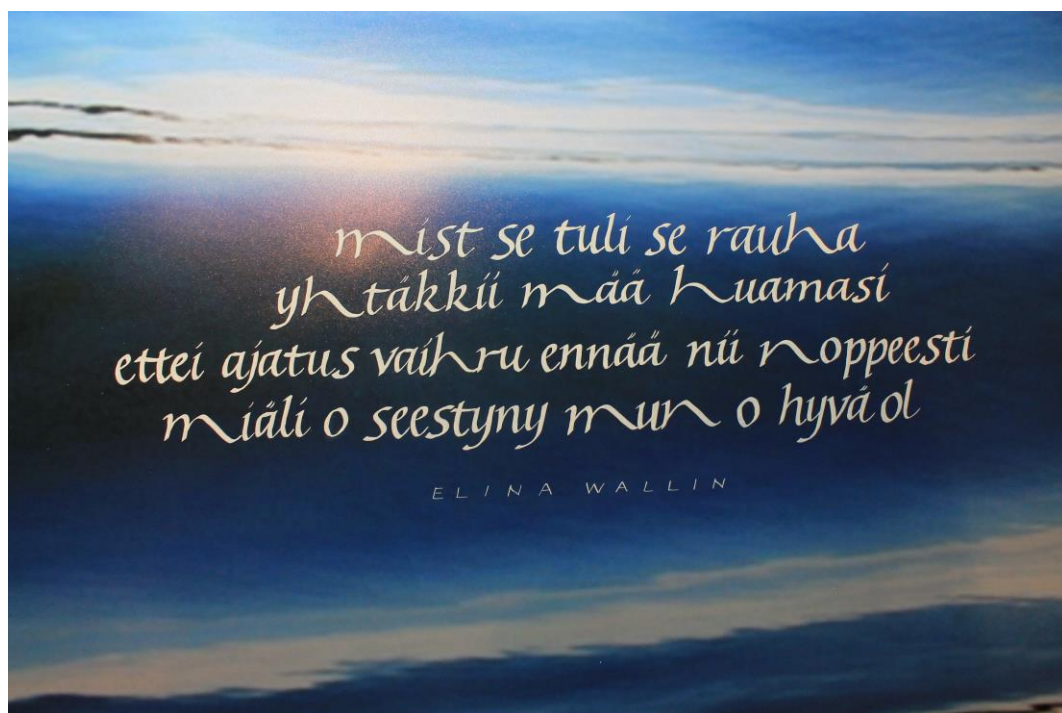
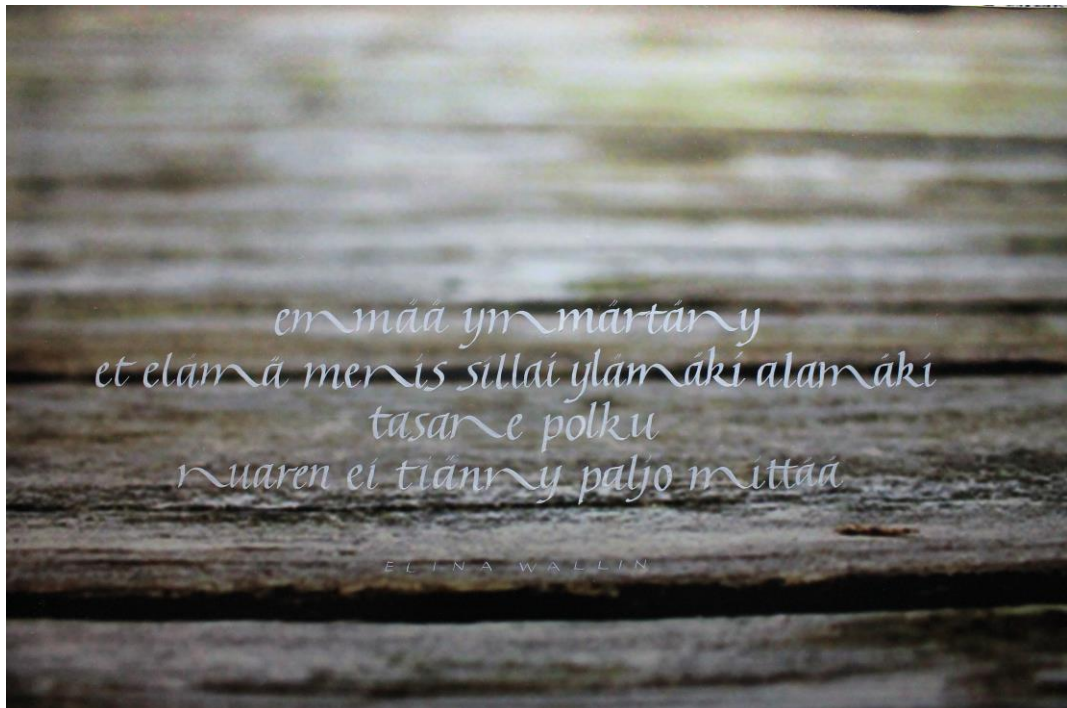
Eräessä keskustelussa opettajani Veiko Kespersaks kysyi minulta, voisiko työssä olla lisänä jotain. Päädyin vanhoihin käsittelemättömiin lautoihin. Lautoihin käytin myös Dr. Martin's bleed proof white väriä ja kirjoitin latta siveltimellä.

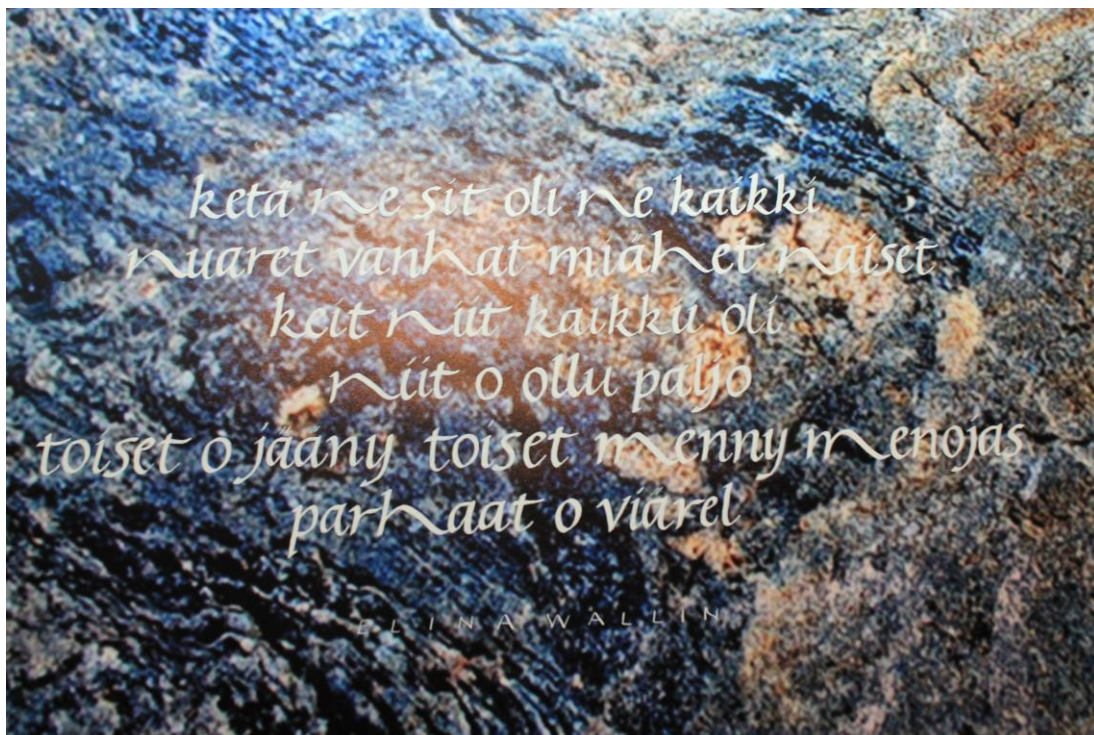

Mietin pitkään kehystetäänkö kuvat. Halusin säilyttää kuvissa ilmavuuden ja päädyin pohjustukseen. Näin kehykset eivät rajoita ilmaisua eivätkä aseta ripustukselle erityisiä ehtoja.

Valmiit työt

LÄHTEET

Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996

Eskola: Porin murrekirja 1987

Lyytikäinen, Rekunen, Yli-Paavola: Suomen murrekirja 2013

KUVAT

Kuva 1 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 39

Kuva 2 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 40

Kuva 3 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 42

Kuva 4 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 44

Kuva 5 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 47

Kuva 6 Airas, Heiskanen, Uusitalo: Kalligrafia tekstaustopas 1996 s. 47